

OMTALER

Kulturskoledagene - Bodø, 14. - 15. november 2018

DAG 1

Åpningsforedrag: Profesjon og etisk kompetanse

v/ Einar Øverenget

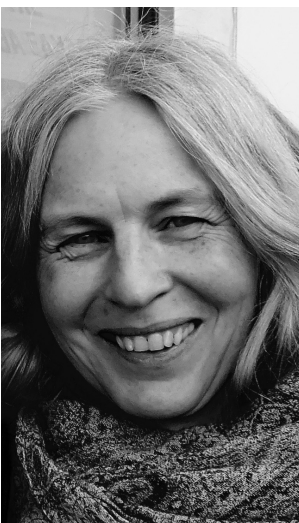

Foredraget **Profesjon og etisk kompetanse** handler om å øve, fremføre, ta plass, gi plass, se, bli sett, uttrykke seg, være målrettet, tolke, fylle en rolle, være i samspill og innlevelse.

Einar Øverenget er filosof, forfatter og foredragsholder innen emner som etikk, verdier og identitet, kommunikasjon og kreativitet. Han har doktorgrad i filosofi fra Boston College og er rektor ved Humanistisk Akademi, som han var med på å starte i 2000. Øverenget er ellers kjent som NRK Nitimens husfilosof og har skrevet bøkene "Å bli sin egen venn" (2005), "Hannah Arendt" (2001), "Seeing the Self" (1998), "Lykkens filosofi" (2006) og "Hemmeligheter" (2009). Einar Øverenget var en av fire medlemmer i Norsk kulturskoleråds ressursgruppe for utarbeidelse av lederprogrammet for kulturskoleledere - gehørbasert ledelse - og han har gjennom flere år vært en hyppig brukt foredragsholder i kulturskole-sammenheng.

Sesjon 1 - DEL 1: Peacepainting, - Opplevelse og erfaringer med konseptet

v/ Catrine Gangstø

Peacepainting er et konsept som legger til rette så barn og unge får uttrykke seg via intuitiv maling og tekstlagning. Det er utarbeidet en enkel metode som formidler verdier. Farger og likeverd er felles plattform og det viktigste verktøyet. Dette settes i et internasjonalt perspektiv.

Fellesskapsfølelse for barn og unge over hele verden, gir en mulighet til å få vokse. Utstillinger i det offentlige rom er en del av opplegget. Arbeidet foregår i mange land og ulike kulturer og miljøer - inkludert flyktningeleire.

Å videreformidle beskjedene fra barn og unge som er direkte hardt rammet av ufred, er en viktig del av Peacepaintingarbeidet. Men fredsbegrepet i denne sammenheng handler ikke bare om fravær av krig, det handler også om en bevissthetsutvikling i den enkelte.

Workshopen vil inneholde en kort presentasjon av hele konseptet samt en opplevelse av hva et verksted innebærer ved at man tar del i en forkortet versjon.

Catrine Gangstø er grunnleggeren av stiftelsen Peacepainting. Hun vokste opp i Finnmark men bor på Helgeland. Fagene hennes er farger, visuelt uttrykk, pedagogikk og livssyn ved siden av hennes store interesse for holdningsskapende arbeid for barn og unge i en kontekst av likeverd og fred.

Sesjon 1 - Del 2: Dramainspirasjon v/ Mette Myhr

Dette er ikke et foredrag, men en praktisk økt hvor vi tester ut ulike måter å legge opp en dramaundervisning på. Fra bli kjent-leker, oppvarming, konsentrasjonsøvelser, tekstarbeid, stemmebruk, improvisasjon og rollearbeid, til hvordan man kan jobbe med manus - uten å lese i manus!

Velkommen til to kreative, dramatiske og inspirerende drama-timer.

Mette Myhr bor i Stamsund, er scenekunstner og jobber som dramapedagog i Vestvågøy kulturskole. Hun har bachelor i drama og teaterkommunikasjon fra Høyskolen i Oslo, og har fordypet seg i fortellerkunst, dramaturgi, maskespill og teater i undervisningen.

Mette har en allsidig bakgrunn innen teater og fortellerfaget. Hun har formidlet og fortalt historier til både voksne og barn på forskjellige arrangementer over hele landet. Med utgangspunkt i lokale historier og sagn skriver hun også fortellinger for andre. Hun har spilt hovedrolle i Sagaspelet på Borg, brukt maskespill i performance på Hovefestivalen og Teaterfestivalen i Stamsund.

For Vestvågøy kommune har Mette de ti siste årene hatt dramaundervisning i kulturskolen og i grunnskolene, og produksjon og regi på flere store teaterstykker med barn og unge. Hun er også koordinator for Den kulturelle skolesekken, og jobber med formidling av kultur til eldre som koordinator for Den kulturelle spaserstokken.

Sesjon 2 - Del 1: Fordypningstilbud - Rammer og modeller v/ Åste Selnæs Domaas og Ulla Hansen

I Rammeplan for kulturskolen skisseres fordypningsprogrammet som et tilbud for elever med særlig interesse og forutsetninger for å arbeide med faget. Deltakelse i fordypningsprogrammet stiller krav til høy og målrettet innsats. Fordypningsprogrammet skal kunne forberede for høyere utdanning, og deler av undervisninga kan foregå i samarbeid med andre institusjoner på regionalt og nasjonalt nivå. Hva sier Rammeplan om fordypningsfaget i de ulike fagområdene, og hva må til for at vi skal kunne kalle tilbudet fordypning?

Presentasjon av ulike modeller.

Sesjon 2 - Del 2: Fordypningstilbud - Realisering i Nordland

Fra Rammeplan for kulturskolen:

- Programmet skal kunne kvalifisere for videregående opplæring og høyere utdanning. Deler av undervisninga kan foregå i samarbeid med andre institusjoner på regionalt og nasjonalt nivå.

I denne sesjonen vil vi gjennom presentasjon, samtale og gruppearbeid se på mulighetene for å opprette fordypningstilbud tilpasset aktuelle elever i Nordland

- Hva finnes allerede av fordypningstilbud i Nordland?
- Hvordan kan vi samarbeide?
- Hvem kan vi samarbeide med?

Åste Selnæs Domaas er leder for veiledning og rammeplanutvikling i Norsk kulturskoleråd, og koordinerte arbeidet med utforming og ferdigstilling av fagplanene i rammeplanens kapittel 3. Hun har tidligere arbeidet som faglærer i saxofon ved Trondheim kommunale kulturskole, ved flere videregående skoler i Trøndelag og på NTNU.

Ulla Hansen jobber som rådgiver i Norsk kulturskoleråd med ansvar Troms og Svalbard. I tillegg er hun prosjektleder ved Kulturskolen i Tromsø.

Sesjon 3 - Del 1: Digitale verktøy i estetiske fag v/ Håkon Kvidal

Dagens kulturskoleelever er digitalt innfødte og griper til smarttelefonen når de søker informasjon eller vil kommunisere med noen som ikke er i samme rom. I denne workshopen utforsker vi hvordan læreren kan utnytte den alle stedsnærværende hverdagsteknologien for å legge til rette for læring og for kommunikasjon mellom elev, lærer og foresatte. Vi vil også drøfte noen sentrale problemstillinger i forhold til bruk av digital teknologi i estetiske fag og lærerrollen i informasjonssamfunnet.

Vi skal lage og dele:

- En digital leksebok
- Noter og andre digitale dokumenter
- En instruksjonsvideo

Deltakerne behøver:

- Smarttelefon, nettbrett eller bærbar datamaskin med internetttilgang
- Googlebruker (brukernavn og passord til gmail eller annen google tjeneste).
Om du ikke har det, besøk www.google.no
- App: Google Docs. Gratis fra App Store for iOS, Google Play for Android og [https://www.google.com/docs/about/for Windows og OS X.](https://www.google.com/docs/about/for-Windows-og-OS-X)

SESJON 3 - Del 2 - Musikkskapning med Soundtrap v/ Håkon Kvidal

Med Soundtrap kan man lage musikk på smarttelefonen, nettbrettet eller datamaskin. Veien fra ide til klingende lyd er svært kort noe som gjør at man etter kort tid kan henlede elevens oppmerksomhet fra det tekniske til de estetiske aspektene ved musikkskapning. Et klingende verktøy muliggjør en lyttebasert tilnærming til musikkproduksjon. Å skape med Soundtrap gir erfaring med hvordan musikk produseres i dag og kan berede grunnen for en reflektert tilnærming til moderne musikkproduksjon. Workshopen passer for deg som ønsker å skape musikk med moderne musikkteknologi sammen med elevene i kultur- og grunnskolen.

I workshopen skal vi:

Lage musikk med virtuelle instrumenter

- Gjøre lydopptak
- Balansere lydbildet (mikse)
- Dele musikken med andre

Deltakerne behøver:

- Smarttelefon, nettbrett eller bærbar datamaskin med internetttilgang
- Hodetelefoner.
- Om du benytter smarttelefon eller nettbrett installerer du Soundtrap appen fra App Store (iOS) eller Google Play (Android) før vi møtes.

Håkon Kvidal er førstelektor i musikkteknologi ved Norges musikkhøgskole hvor han underviser i digital kompetanse for musikere og musikkpedagoger og jobber med å iverksette NMHs strategi for Digitale verktøy i læring og undervisning. Håkons forskningsområde er musikkteknologi og pedagogikk med særlig fokus på hverdagsteknologiens potensiale innen læring og estetiske fag. Han har bla. skrevet kapittelet om musikkfaget i antologien «Å være digital i alle fag» (Kunnskapsforlaget) og artikkelen Digitale verktøy i estetiske fag (Musikkultur). hakon@kvidal.no

Sesjon 4 - Del 1: SER VI INDIVIDET? - Om motivasjon og relasjonen elev - lærer v/ Marcus Lewin.

Må man ha 1-5 år med ped-studier for å bli en god kulturskolelærer?
Hvis du spør Marcus, så er svaret nei! Det spiller liten rolle hvor god du er på ditt instrument, eller hvor mye litteratur innen pedagogikk du studert, hvis du ikke er i stand til å se individet og å skape entusiasme hos eleven.

En dedikert og pliktoppfyllende elev er oftest ikke problematisk å undervise. Men hva med en elev som er umotivert, har lærevansker, har en diagnose, sliter på skolen, sliter sosialt og/eller hjemme? Hva kan kulturskolelæreren gjøre for ham/henne? Skal vi våge å gå vår egen vei? Marcus har sine egne klare tanker om dette som han gjerne vil dele med deg/dere som jobber i kulturskolen.

Sesjon 4 - Del 2: Hvordan fanger du grooven? v/ Marcus Lewin

Elsker du grooven eller er du redd den? Utfordrer den deg på en god eller dårlig måte? La oss avdramatisere det hele. Det er ikke nødvendigvis verken komplisert eller farlig. Her blir det spill, gode samtaler og moro rundt groove og rytmikk. Forhåpentligvis føler du deg litt tryggere på grooven når denne sesjonen er slutt.

Temaer som blir tatt opp er:

Gehørspill med ulike øvelser i grupper og felleskap.

Hva er "timing"?

Hvordan oppleves pulsen i klassisk musikk sammenlignet med rytmisk musikk?

Enkle rytmiske verktøy.

Scenisk fremføring, formidling over scenekanten.

Gruppeoppgaver. Resultatet fremføres? :-)

NB! Alle som melder seg til dette verkstedet må ha med eget instrument!

Marcus Lewin er slagverker. Han kom fra Sverige til Norge første gang i 1998 for å spille i The Brazz Brothers. Det viste seg å bli 10 flotte år med disse brødrene. Han har turnert og undervist over hele verden på alle slags nivåer.

I dag jobber Marcus ved Nannestad Kulturskole hvor han underviser i slagverk og ensemble/band. I tillegg er han en svært ettertraktet privatlærer i Oslo, hvor han bl.a. har undervist elever fra Foss og Edvard Munch vgs. og elver ved UIO, Blindern.

Sesjon 5 - Del 1: Dokumentasjon - Tips for undervisningsprosess og tverrfaglig arbeid v/ Anders Edblom

Hvordan dokumentere prosesser og framskritt med enkle hjelpemidler?
Hvordan dokumentere undervisningen i det enkelte fag fram mot ferdig produkt?
Tipsene er gjeldende for undervisning i alle fag- musikk, dans, visuell kunst, teater, sirkus eller skapende skriving. Anders vil vise oss et utvalg av tilgjengelig og anbefalt utstyr som er lett anvendelig i undervisningssituasjonen.

Sesjon 5 - Del 2: Dokumentasjon - Praktisk utprøving v/ Anders Edblom

Her tar vi utgangspunkt i egne hjelpemidler som mobiltelefon, laptop, pc og annet. Her skal det forskes og utprøves hvilke muligheter vi har! Kanskje vil enkelt og tilgjengelig utstyr gi flere muligheter enn du tror!

Anders Edblom har sin studiebakgrunn fra NMH, med hovedfag Utøving med fordypningsemne. I tillegg har han studert pedagogikk og innspillingsteknikk. Han er gitarpedagog ved både Elverum og Hamar kulturskole. Underviser også i film, animasjon og musikkteknologi. Han har vært prosjektleder for Filmadeus I- et filmprosjekt for elever i kulturskolen og Filmadeus II- et filmprosjekt for 9. trinns elever ved Hanstad ungdomsskole i samarbeid med Elverum kulturskole. Han er også aktiv kursholder i fylket for lærere og barnehageansatte i animasjon, film og musikkteknologi. Har også hatt ansvaret for sesjoner under RKUL (Regional konferanse for IKT i utdanning og læring)

DAG 2

Sesjon 1: Storgruppeundervisning v/ Birgitte Grong

Hvordan skape god musikkopplæring i grupper?

- Helhetlig opplæring for eleven, progresjon og planlegging.
- Ideer til metoder, samarbeid og organisering av undervisningen
- Aktiviteter og metoder i praksis for innlæring av musikkens elementer i grupper

Birgitte Grong er nasjonal musikkonsulent i Norges Musikkorps Forbund (NMF) og underviser i korpsdirigering ved Musikhøgskolan Ingesund og Universitetet i Stavanger. Hun dirigerer også aspiranter og juniorer i Skiens skolemusikk og har allsidig bakgrunn fra musikkpedagogisk og kulturadministrativt arbeid. Utdanning har hun fra Norges musikkhøgskole, Musikhøgskolan i Göteborg, NTNU avd. for musikk i Trondheim samt kulturformidling og ledelse ved Høgskolen i Telemark. Birgitte har gjennom mange år ivret spesielt for arbeid med ferske musikanter. I 2015 ble hun ansatt i NMF der hun blant annet legger til rette for faglig utvikling og utdanningsmuligheter for aspirant-, junior- og hovedkorpsdirigenter.

Sesjon 2: Elevperspektivet i dans i Nord-Norge v/ Johanne Jakhelln Constant

- Workshop
- Diskusjon og erfaringsdeling

Sesjonen gjennomføres ved Pias Ballettstudio i Regine Normanns vei 32. Deltakerne blir skyssset til/fra.

Det blir en praktisk del med blant annet oppvarming, øvelser og dans ut fra gruppas sammensetning og en del med diskusjon og erfaringsdeling rundt det å jobbe som dansepedagog i Nord-Norge.

I hverdagen kan det være utfordrende å være alene som dansepedagog med grupper på ulike nivå, og gjerne ulikt nivå innad i gruppene, med undervisning i ulike dansearter og samtidig skulle ivareta en balanse mellom lek/teknisk trening og kunstnerisk uttrykk. Møt i treningstøy. Det blir tilrettelagt for en rask dusj enten rett i nærheten av ballettstudioet eller på hotellet ved behov.

Johanne Jakhelln Constant begynte å danse hos Heather Hebbert i Bodø. Hun gikk Ballettlinja ved Fagerborg Videregående skole i Oslo, er utdannet ballettpedagog fra Danhögskolan i Stockholm og har en MFA i klassisk ballett og moderne dans fra The University of Iowa (USA). Hun var kunstnerisk leder for Ballet Quad Cities (USA) i ni år og koreograferte mer enn 40 balletter for kompaniet – bl.a. helaftensballettene Askepott, Nøtteknekkeren, Tornerose og Coppélia. I 2006 returnerte Johanne til Bodø hvor hun var kunstnerisk leder for Moving Art fra 2008 til 2012 og ble invitert til å vise balletten Fra en ung pikes dagbok ved Den Norske Opera og Ballett. Hun har satt opp flere balletter for Ho Chi Minh City Ballet, Symphony Orchestra and Opera i Vietnam og har vært gjestelærer ved skoler og dansefestivaler i Sverige, Australia og USA. Johanne underviser i hovedsak i klassisk ballett, tåpissdans og dansehistorie og har jobbet mye med fokus på talentutvikling. Hun har sitt daglige virke ved Pias ballettstudio i Bodø og danselinja ved Bodø Videregående skole.

Sesjon 3: Urban kunst - Kort om urban kunst (inne) og Artwalk (ute) v/ Gøran Moya

Artwalk: Det vil først være en kort teoretisk del, med en kort presentasjon av urban kunst og ulike prosjekter UpNorth Festival har tatt del i. Dette vil bli gjort innendørs. Etter dette vil det være en guidet artwalk/byvandring i Bodø sentrum, hvor deltakerne får presentert veggmaleriene fra blant annet UpNorth Festival i 2016.

Gøran Moya er grunnlegger og leder for UpNorth Festival som er liten organisasjon med base i Bodø og som jobber med urban kunst. Han har mastergrad i Kunstvitenskap fra UiT og har mange års erfaring fra egen kunstproduksjon innen urban kunst, både nasjonalt og internasjonalt.

Med UpNorth Festival har han kuratert og organisert tre årlige kunstfestivaler rundt om i Nordland der hovedfokuset er urban kunst.

Han var også med å grunnlegge NOK Visningsrom, som var Bodøs første uavhengige kunstnerdrevede visningsrom for kunst. I tillegg har han kuratert og organisert flere utsmykninger og kunstutstillinger rundt om i Bodø og nærområdet.
upnorthfestival.no

Sesjon 4: Kristines metode - Musikkfat og elevoppvåkning v/ Kristine Bratlie

Kristine Bratlies foredrag om hvordan hun som pedagog skaper indre motivasjon hos elevene, et godt læringsmiljø, fellesskap og attpåtil innfrir ambisjonene fra rammeplanen er vel verdt å lytte til. Som pedagog kommer lett ønsket om utvikling og progresjon for elevene i veien for elevenes egen indre motivasjon. Dette er et foredrag alle ansatte i landets kulturskoler bør høre.

[Kristine Bratlie](#) er profesjonell musiker, komponist og pedagog, og formidler et lidenskapelig uttrykk og en genuin tilstedeværelse i sitt arbeid, både som utøver og pedagog. Hun har lang erfaring som klaverpedagog i Lørenskog musikk- og kulturskole, og er mye brukt som foredragsholder, spesielt innenfor vårt skoleslag. Hun har sin utdanning fra Barratt Due musikk institutt og Norges musikkhøgskole, hvor hun tok sin instrumental- og pedagogiske eksamen. Hennes merittliste er lang! Les mer om Kristine her: [Kristine Bratlie-composer, pianist and teacher](#)

Kunstnerisk avslutning

FiNN/NOSO presenterer: SOLNATT - BEAIVEIDJA, Vuggeviser i midnattssol

Norsk musikkhistorie er full av vuggeviser, imidlertid er det få som omhandler å sovne i en natt der sola skinner - godnattsanger for barn i midnattssola.

Festspillene og NOSO med nordlig storsatsning – SOLNATT/BEAIVEIDJA – 17 nykomponerte godnattsanger for barn i midnattssola.

Festspillene i Nord-Norge har derfor tatt initiativ til et større samarbeidsprosjekt der en rekke nordlige artister og tekstforfattere skriver helt nye godnattsanger for barn i nord. Vuggeviser og godnattsanger for barn handler stort sett utelukkende om referanser til mørke netter.

Om NOSO: Et godt stykke nord for polarsirkelen finner du verdens yngste og nordligste profesjonelle orkesterinstitusjon - Nordnorsk Opera og Symfoniorkester (Arctic Philharmonic). Siden opprettelsen i 2009 har Nordnorsk Opera og Symfoniorkester blitt en av Nord-Norges største og mest aktive kulturinstitusjoner.

Hvert år setter orkesteret opp mellom 140-150 forestillinger- og konserter. Orkesterets musikere veksler mellom ulike ensembleformater på fast basis. Orkesteret spiller fast i sine to byer Bodø og Tromsø, men har hele Nord-Norge og nordområdene som hjemmebane.

NOSO har en fleksibel struktur, noe som betyr at du i løpet av en sesong kan oppleve alt fra mindre kammergrupper via sinfonietta og kammerorkester til fullt symfoniorkester og operaproduksjoner. I tillegg opptre musikerne i mindre sammensetninger, en duo, en kvintett, eller i samarbeid med andre musikkformer og andre musikere.

Om FiNN: Festspillene i Nord-Norge tror på kunst fra nord! Festivalen er de Arktiske Festspillene med ambisjoner om å bli verdens viktigste kunsthøst for hele det sirkumpolare nord.

Samtidig som kunst- og kulturlivet i landsdelen profileres, vil Festspillene inspirere til nyskapende prosjekter. Vi inviterer til samarbeid på tvers av vår nordlige verden, for å ta en ledende rolle som nettverksbygger og arena for den arktiske kunst- og kulturbransjen. Vi skal løfte fram nye konstellasjoner med grensesprengende egenproduksjoner.

Festspillene i Nord-Norge 2016 var preget av brytninger. Mellom fortid og framtid. Drømmer og desillusjoner. Nord og sør. Flukt og trygghet. Store kunstneriske tema i en krevende tid. Festivalen skal styrkes som en møteplass for den nordlige kulturbransjen og gjøre kunst og kultur viktig for flere. Fra 2017 satser vi tungt internasjonalt mot hele den nordlige delen av verden.

Festspillene i Nord-Norge forvalter tilskuddsordninger der vi til sammen deler ut 1,3 millioner kroner årlig. Hovedmålet er å stimulere kunst- og kulturlivet i landsdelen og legge til rette for dristige grenseoverskridende prosjekter både innen scenekunst, musikk og visuell kunst. Gjennom våre Ungkunststipend og Turnétilskudd oppfordrer vi til nyskapende sceniske samarbeidsprosjekter som utfordrer kunstnerens egne uttrykk i møter med andre. Vi vil gi anledning til å tenke stort, pushe grenser og ta sjanser!

Festspillene i Nord-Norge arrangerer årlig NUK++ (Nordnorsk Ungdomskulturfestival) i festspilluka. For å lage et enda bedre tilbud til ungdom i nord skal festivalen revitaliseres både faglig og kunstnerisk i 2016, og reetableres i jubileumsåret 2017.

Festspillene i Nord-Norge er en helårig virksomhet som har arrangert årlige festspill i Harstad siden 1965. Festivalen har vært knutepunktfestival fra 1995 til i 2015, da ordningen ble avviklet. Festspillene i Nord-Norge blir til med bidrag fra den norske stat, Finnmark, Troms og Nordland fylker, samt Harstad kommune.